

«Høringsuttalelse: NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet

Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) viser til høring av *NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet* som ble sendt på høring 14. juni fra Olje- og energidepartementet.

NFKK er et tverrpolitisk nettverk som har 78 medlemskommuner, spredt langs kysten fra Hammerfest i nord til Farsund i sør. NFKK høringsuttalelse retter fokus på forvaltningen, styring og utvikling av energiregimet i Norge.

Politisk styring over kraftforsyningen

Nettverket er bekymret over at utviklingen av energifeltet i for stor grad er overlatt til markedet og samfunnsøkonomiske analyser som handler om å høste størst mulig gevinst oppstrøms i verdikjeden. Det burde i langt større grad handlet om å prioritere merverdier og arbeidsplasser basert på nedstrøms aktiviteter, særlig for et knapphetsgode som naturressursen kraftproduksjon og kraftdistribusjon handler om. En slik mangel på prioritering går særlig i disfavør distriktene – der naturressursene finnes og hvor den fornybare kraften produseres.

Energifeltet er i en kontinuerlig utvikling, særlig forsterket av den grønne omstillingen og arbeidet med å utvikle lavutslippssamfunnet. Politikken må derfor i langt større grad ta innover seg utviklingstrekkene i samfunnet og energibehovet fremover. Det som er helt sikkert er at energifremtiden ikke er lik energifortiden, og at kraftforsyningen i Norge fremover må være underlagt betydelig politisk styring og kontroll.

Grønne arbeidsplasser og omstilling

Norge skal frem til 2030 og 2050 omstille seg i tråd med forpliktelsene i Paris-avtalen. Dette setter krav til nytenkning og nye prioriteringer. Omstilling til lavutslippssamfunnet medfører endringer for både by og land. Med verdens nest lengste kystlinje ligger mange muligheter i fjord- og kystkommunene. Naturressurser som vann, vind og naturlige forutsetninger gitt av Golfstrømmen gjør at fjord- og kystkommunene vil være viktige bidragsyttere i den grønne omstillingen vi står ovenfor. Skal Norge klare å omstille næringslivet må tilgangen til ren energi være til stede lokalt og være et konkurransefortrinn for norske arbeidsplasser.

I det grønne skiftet ligger mange av løsningene i havet, noe som havstrategien, *Ny vekst, stolt historie*, poengterer; «*vi vet ikke alt om fremtiden. Det som er sikkert, er at havet blir en sentral bidragsyter til fremtidig velstand og vekst*». Videre anslår at OECD at de havbaserte næringene kan doble sitt bidrag til den globale økonomien i 2030. Mye av veksten er forventet å komme i næringer hvor Norge allerede har viktige fortrinn.

Allerede i dag er tilgangen til ren energi en utfordring for verdiskapingen langs kysten og for mange allerede eksisterende bedrifter. Usikkerhet knyttet til fremtidig tilgang oppleves som en risiko og en barriere for utviklingen av nye grønne og fremtidsrettete arbeidsplasser. NFKK mener at det må sikres nok fornybare energi og god nok kraftutveksling for å unngå barrierer for ny grønn verdiskaping. Vi stiller oss derfor bak Hurdalsplattformens strømmettformulering om at «*staten må få på plass infrastruktur der den trengs, og når den trengs.. i hele landet*». Denne målsettingen støttes av flere konkrete forslag i NOU-en for å forenkle og korte ned saksbehandlingstiden. Vi støtter disse forslagene, men mener samtidig at høringen er mangelfull når den ikke også tar opp forslag til

forskuttering av utbygging av strømmettet. Tvert imot, den går langt i å fraråde dette. Dette mener vi er feil i det endringstakten er økt og dagens strømsituasjon har avdekket mangelfull og for sen utbyggingstakt på nett, eksempelvis knyttet til store flaskehalsen i det norske strømmettet. NFKK mener derfor at regjeringen bør sørge for å hurtig-utrede alternative finansierings- og utbyggingsløsninger for forskuttet utbygging av sentralnettet for å kunne møte ambisjonsnivået i Hurdalsplattformen.

NFKK mener videre at energipolitikken er blitt unyansert og ikke tar innover seg våre egne behov for ren energi fremover. Elektrifisering av olje- og gassplattformer basert på kraftforsyning fra land er ikke framtidsrettet. Det vil forsinke omstillingen til en grønnere økonomi, og det vil fortrenge andre og langt mer bærekraftige næringer. Elektrifisering av plattformer må gjerne skje, men da basert på ny og egenprodusert vindkraft til havs, for operatørens egen regning og risiko. Elektrifisering av olje- og gass installasjoner må utsettes til det ikke går på bekostning av næringsutvikling og nye arbeidsplasser.

Å anvende et knapphetsgode som fornybar kraft til bitcoin-produksjon og lignende er heller ikke akseptabelt. I alle fall ikke så lenge det fortrenge virksomheter som sikrer og skaper langt flere arbeidsplasser, og som vi trenger for en bærekraftig omstilling av arbeidsplasser og økonomi.

Nasjonal plan

Energikrisen i Europa og den globale klimakrisen, som vi opplever i disse dager, krever også nytenkning og modig langsiktig politisk lederskap for å kunne oppnå våre mål for lavutslippssamfunnet og den generelle samfunnsutvikling. Flere hensyn må balanseres samtidig i energipolitikken for at vi skal få en bedre forvaltning av hvordan energiresursene produseres, forvaltes og fordeles. Herunder at det sikres lokal aksept for utbygging gjennom bedre kompensasjonsordninger for naturinngrep og gode prosesser som involverer og engasjerer de berørte kommuner og innbyggerne fra første dag.

NFKK etterlyser en tydeligere og mer strategisk nasjonal plan for utviklingen av energifeltet. Og denne haster det med å få på plass, for å avklare rammevilkår og risikoforhold som er mer forutsigbare. Inntil en slik plan foreligger, så må forbedret tilgang på kraft prioriteres til næringer som vi skal og må leve av i framtiden.»

Med vennlig hilsen

Ole L. Haugen
Styreleder
NFKK

Bernt Lind-Aaby
Daglig leder
NFKK